

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition med förslag till lag om Hossa nationalpark

Till miljöutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition med förslag till lag om Hossa nationalpark (RP 260/2016 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för utlåtande till miljöutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- miljøråd Jukka-Pekka Flander, miljöministeriet
- regeringssekreterare Johanna Korpi, miljöministeriet
- överinspektör Jussi Laanikari, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Ville Schildt, jord- och skogsbruksministeriet
- naturtjänstdirektör Timo Tanninen, Forststyrelsens naturtjänster
- jaktchef Jukka Keränen, Finlands viltcentral
- utbildningschef Ere Grenfors, Finlands Jägarförbund
- verksamhetsledare Markku Marttinen, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf
- ordförande Asko Keski-Nisula, Suomussalmen riistanhoitoyhdistys.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Kuusamo stad
- Suomussalmi kommun
- skyddsexpert Paloma Hannonen, Finlands naturskyddsförbund rf
- Centraförbundet för Fiskerihushållning
- Lounajan erästäjät ry
- Renbeteslagsföreningen
- Selkoskylä delägarlag
- Finlands Jägarförbund.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslår regeringen att Hossa nationalpark inrättas på statsägd mark i Suomussalmi, Kuusamo och Taivalkoski kommuner för att fira 100-årsjubileet av Finlands självständighet.

Utlåtande JsUU 3/2017 rd

Nationalparken ska ha en areal på cirka 11 094 hektar och omfatta den mest representativa delen av statens marker med åsar, vattendrag och skogar i Hossa. Området hör nästan helt och hållet till EU-nätverket Natura 2000 och den största delen av det har med stöd av lagen om friluftsliv (606/1973) år 1979 inrättats som statens strövområde. Natura 2000-området i Moilasenvaara skyddas dessutom i enlighet med statsrådets principbeslut av den 27 juni 1996 genom programmet för skydd av gamla skogar i norra Finland. Området Hossa ingår dessutom i den funktionella helheten av naturskyddsområden i Kalevalaparken, som har inrättats för finskt-ryskt samarbete inom naturvård och kultur (statsrådets förordning 204/2014).

Enligt 1 § i lagförslaget inrättas nationalparken för att skydda och vårda organismerna, de geologiska särdragen och landskapen i åsarna, de skogklädda höjderna och de små vattendragen samt de kulturella avlagringar som hör till dem och som vittnar om människans och naturens långvariga och fortgående samexistens, och för allmän rekreation, allmänt friluftsliv och för att främja intresset för naturen, och för 100-årsjubileet för Finlands självständighet. Utskottet välkomnar rent allmänt att Hossa nationalpark inrättas och konstaterar att parken kompletterar det nationella nätverket av nationalparker i synnerhet i fråga om sina klara, näringsfattiga och fiskrika vattendrag som omges av åsar samt i fråga om de skogklädda höjder och gamla skogar som präglar landskapet i Kajanaland. Utskottet ser positivt på att initiativet till att inrätta Hossa nationalpark ursprungligen kommer från den lokala befolkningen.

Utskottet konstaterar att området för närvarande nyttjas relativt flitigt för rekreation och turism som statligt strövområde, och användningen av naturen i området har begränsats endast i ringa mån. Med undantag av de områden som ligger i Kuusamo kommun utgör området Hossa för närvarande ett område för tillståndspliktig jakt som förvaltas av Forststyrelsen, där det ges möjlighet att jaga småvilt, skogshönsfåglar, älg och stora rovdjur. I området finns också populära ”put-and-take”-fiskeställen där de allmänna fiskerättigheterna ställvis har begränsats på grundval av utplanteringen av fisk.

Den nuvarande naturanvändningen föreslås i lagförslaget med vissa undantag bli begränsad på det sätt som bestämmelserna om nationalparker i naturvårdslagen (1096/1996) förutsätter. Utskottet konstaterar att jakt enligt 13 § i naturvårdslagen principiellt är förbjuden i nationalparker, men det kan föreskrivas om undantag i lagen om inrättande av nationalparken. I fråga om fiske och jakt föreslås i avvikelse från naturvårdslagen i propositionens 3 § vissa undantag som tar hänsyn till de lokala förhållandena och som inte strider mot det syfte för vilket nationalparken inrättas. Enligt 3 § i lagförslaget har de vars hemort är en kommun som avses i 8 § i jaktlagen trots 13 § i naturvårdslagen rätt att jaga i sin hemkommun på nationalparkens område, och delägarna i de renbeteslag som bedriver verksamhet i nationalparken har oberoende av hemkommun rätt till sådant tillståndspliktigt avlägsnande av individer av viltarter som avses i 15 § 1 mom. 3 punkten i naturvårdslagen. Delägarlaget för Kuusamo samfällda skog har dessutom rätt att jaga älg på de områden inom Kuusamo kommun som hör till nationalparken.

Enligt propositionsmotiven är syftet med de föreslagna jaktarrangemangen primärt att trygga lokalbefolkningens jakträtt när nationalparken inrättas. Nationalparkens område skulle skära bort en central del av de norra delarna av Forststyrelsens område för tillståndspliktig jakt i Hossa, vilket innebär att inrättandet av nationalparken skulle få negativa konsekvenser för jakt som bedrivs av icke orsbor. Utskottet menar att tillståndsområdet i Hossa utöver för de lokala invånarna är ett

Utlåtande JsUU 3/2017 rd

viktigt jaktområde också för jägare från andra delar av Finland av vilka många redan i årtal har utnyttjat områdets jaktmöjligheter. Utskottet understryker att jägare som vill jaga i ödemarker just inte längre finner sådana utanför skyddsområden. Av förbud mot jakt med jaktlicens lider också jägare från andra orter som har starka band till Hossa men som exempelvis på grund av arbete har tvingats flytta någon annanstans.

Jaktturismen är enligt utredningar en relativt viktig faktor för de berörda områdena i form av licensinkomster men också indirekt för den regionala ekonomin, vilket är viktigt med avseende på näringslivet och den fortsatta bosättningen i glesbygderna. I Forststyrelsens utredning konstateras att det framför allt är bärplockning och jakt som lockar besökare till Kalevalaparken. Jaktturismen på hösten utgör en betydande turistsäsong och Kalevalaparkens områden besöks årligen av uppskattningsvis 6 000 personer. Att tillåta icke orsbor att jaga i nationalparken skulle också öka användningen av områdets inkvarteringskapacitet på senhösten. Utskottet anser att all regionalekonomisk nytta bör tas till vara när nationalparken inrättas.

Vidare understryker utskottet att jakten mycket väl kan samordnas med andra former av rekreationsanvändning genom tillståndsbestämmelser av Forststyrelsen. Forststyrelsen kan föreskriva om jakttider och kvoter, och den kan vid behov begränsa licenser till enbart glesbygder och dessutom kan de tillåtna jaktmetoderna begränsas med licensvillkor. Vid behov kan jakt förbjudas om den medför problem för syftet med nationalparken. Utskottet framhåller att jakt bedrivs på senhösten då övrig rekreationsanvändning förekommer sparsamt. Utskottet vill särskilt understryka också att en fortsatt licensjakt på nuvarande sätt skulle skapa en bild av en genuin ödemarkspark vars i 1 § nämnda syfte utgår från människans och naturens långvariga och fortgående samexistens.

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår med hänvisning till det som står ovan att 3 § i lagförslaget ska ändras så att också icke orsbor får jaga med licens enligt nuvarande praxis utan att parkens syfte äventyras.

Utskottet konstaterar att nationalparken har inrättats med beaktande av särdragen i fisket i området och med tanke på att de lokala fisketraditionerna ska fortleva. Huvuddelen av de vattendrag som är viktigast med tanke på fiske med fångstredskap och fiske i strömmande vatten och som är viktigast med tanke på det så kallade "put-and-take"-fiske som baserar sig på utplanterad regnbågsforell har lämnats utanför nationalparken. Men efter avgränsningen kommer nationalparksområdet fortfarande att inkludera sjöar och tjärnar där fisket baserar sig på utplanterad harr och öring. Bland de vattendrag som ligger i kärnområdet för den föreslagna nationalparken och som är viktiga med tanke på fisket ska fritidsfiske som baserar sig på utplanterad harr och öring fortfarande få bedrivas i sjöarna Umpi-Valkeainen och Iso-Valkeainen, för vilka det ansöks om allmänt fiskeförbud. Däremot är avsikten att insjölox, regnbågsforell och andra fiskarter som inte är naturligt förekommande arter i området inte längre ska sättas ut inom nationalparksområdet.

Utskottet vill betona att det finns långa traditioner av husbehovsfiske i vattnen i Hossa. För att denna tradition ska förbli en del av fångstkulturen i Hossa nationalpark tillåts fiske med stående fångstredskap i flera sjöar i området. I Aittojärvi ska också notdragning vara tillåtet i fiskevårds-syfte eller för att demonstrera fångstsättet för en publik. Utskottet fäster stor vikt vid att det utarbetas en omfattande plan för nyttjande och vård för vattenområdena i Hossa nationalpark. Den

Utlåtande JsUU 3/2017 rd

kan utgöra grund för tydliga handlingssätt och metoder för att planera funktionerna i området. Det är angeläget att redan i den inledande planeringen beakta naturvården och olika användarkategoriernas behov av att använda fiskevattnen så att planen för nyttjande och vård också i praktiken fungerar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att miljöutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 14.3.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jari Leppä cent
vice ordförande Reijo Hongisto saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Teuvo Hakkarainen saf
medlem Lasse Hautala cent
medlem Anne Kalmari cent
medlem Johanna Karimäki gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Kari Kulmala saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Mats Nylund sv
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Harry Wallin sd
medlem Eerikki Viljanen cent
medlem Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.

Utlåtande JsUU 3/2017 rd

Avvikande mening

Motivering

Finlands regering har beslutat inrätta en nationalpark i Hossa i Suomussalmi för att fira vår hundraåriga självständighet. Det är en fin gest, eftersom vår rena och fridfulla natur är varumärken för vårt land. Vi välkomnar att nationalparken inrättas i Hossa.

Regeringen har lämnat propositionen om inrättandet av parken till utskotten för behandling. Men i avvikelse från propositionen har jord- och skogsbruksutskottet i sitt utlåtande till miljöutskottet förordat en avvikelse från propositionen för att underlätta för icke ortsbor att bedriva jakt i nationalparkens område.

Det är angeläget att definitionen på nationalpark inte urvattnas i turisternas ögon genom att anta alltför vidlyftiga funktionsprinciper som avviker från andra parker. Åtgärderna har relevans framför allt för utländska turister som är intresserade av oförstörd natur och lugn, och inte av jakt.

Det är förenligt med värdet på jubileumsnationalparken i Hossa i Suomussalmi att både finländska och internationella besökare kan se den som ett så lockande naturområde som möjligt, en plats för lugn och ro.

Propositionen beaktar förtjänstfullt också de lokala jaktbehoven. Vi stöder propositionen.

Avvikande mening

Vi anser

att miljöutskottet bör beakta det som sägs ovan vid beredningen av betänkandet.

Helsingfors 14.3.2017

Johanna Karimäki gröna
Harry Wallin sd
Jari Myllykoski vänst
Tytti Tuppurainen sd